

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadere na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIX.

V Ljubljani 21. malega serpana 1876.

List 29.

Papež in katoličani — mnogim v zadrego.

Ljudje, ki bi radi kmalo kaj dedovali, vedno pazijo in poslušajo, če bi dozdevnega bolnika kaj kašljati slišali, in žalostni odidejo, ako še niso zapazili nikakoršnih znamenj bližnje smerti. Pija IX imajo liberalci že od davno za tacega nesterpljivega bolnika, po katerem bi kaj radi celo sv. Cerkev podedovali, in jo kot volk jagnje vplenili in na drobne kose razmesarili. Mnogi so se bili že pred duri vstopili, da bi hitreje ugrabili plen, pa dozdevne smertne znamenja so se jim čez noč spremenile v berhke znamenja čverstega življenja; in tako oni čakajoči dediči vedno žalujejo in se togoté. Ali so mar znotranje okrepčanje in zunanje razširjanje smertna znamenja? Kristus ni Petru obljubil telesne neumerjočnosti, temuč: da Cerkev peklenške vrata ne bodo premagale, ker je na skalo zidana. Mnogo papežev je bilo umorjenih, pa mirno so smertnega mahljeja pričakovali, vedoči: v kakem pomenu so skala; in to vé tudi Pij IX, in toraj zamore tudi on miren biti. O času njegovega papeževanja je umerlo 59 piemonteških ministrov in 300 starašinov. Cesarjev je v ravno tem času umerlo 6, namreč ruski car Nikolaj, Napoleon III, Maksimilijan iz Meksike, cesar Ferdinand, in dva turška. Kraljev je 19 umerlo pod njegovim vladanjem. Pij dobro vé, da ni neumerjoč, ampak umerjoč, pa on s toliko milijoni svojih zvestih moli božjo previdnost, ki ga v tako osodovitih časih toliko časa čverstega in zdravega ohrani, in mu dopusti gledati žalostni konec toliko svojih in sv. Cerkve sovražnikov. Že ta mutasti dogodek služi mnogim v zadrego, še bolj pa zgovornost Pija IX, kateri umejo razlagati, kakor Daniel, znamenja časa, in njihov skrivnostni pomen. — Kakor on, tako so tudi katoličani v zadrego kraljem, vladam in vradnim diplomatom, kateri so hotli večkrat za modrejše in pravičnejše od Boga veljati; toda katoličani so z njihovim neustrašljivim postopanjem onih modrost osramotili. „Blagor vam“, je rekel Kristus, „ako bodo vas zavolj mene preklinjali, preganjali, in vse hudo zoper vas govorili.“ Kristus je bil prvi v zadrego, bil je mnogim kamen spotikljeja. Pa ravno to nasprotovanje je vesela prikazen, da njegovi učenci še niso izmerili. Ako se ozremo v Švico, na Nemško, v Ameriko, na Laško, in vidimo, kako v Švici poveljujejo Cartaret-a, na Nemškem Bismarka, na Francoskem Viktor Hugon-na, na Laškem kralja pošteničiča, ker katoličane tako silovito preganjajo in smagujejo, moramo spoznati, da se je preganjanje že pričelo, ali pa je vsaj pred durmi. Toda pravi katoličan se temu ne čudi, vedoč: da preganjanje zavolj Kristusa vedno terpi, in se po kakem načinu tudi vedno razodeva. —

Neki angleški spreobrnjenec, z imenom Patterson, je poštel, da od leta 726 znaša čas, v katerem so bili papeži prostosti in posestva oropani, v katerem so ali v ječah ali v pregnanstvu živeli — 400 lét. Tedaj je v vsakem stoletju, ako se onih 400 lét enako razdeli, moral poglavar sv. Cerkve 35 lét preganjanja in krivice terpeti, in na vsacega 125 papežev, ki so v tem času vladali, pridejo počez 3 leta in 3 mesci. To katoličana s serčnostjo in upom napolnuje. Ako naredba, ki je bila skoz 11 stoletji od nasprotnikov vedno napadana, vendar ni razpadla, to očitno pričuje: da je ona pod varstvom božje previdnosti. Neki dan so rekli sv. Oče k nekemu poslanstvu: „Nasprotniki pravijo, da sem truden. Truden sem gledanja tolike brezbožnosti, krivic in neredov; pa nikakor nisem nagnjen, s krivico se spravljati. Ne; hvala Bogu! v spolnjevanji svojih dolžnost ne morem, ne smem truden biti; nikoli nisem bil in ne bom truden.“ Tako govori 84letni papež v svojih britkostih, in mi hočemo maloserčni postati!?

Versko-društveno stanje v Jeruzalemu.

„Kako zapušeno (depopulato) je mesto, nekaj polno ljudstva, vdova je postalo, gospodovavka narodov je za deklo ponižana... Sijonske ulice žalujejo, ker nobeden k praznikom ne pride, vrata so razdjana, duhovni zdihujejo... Vsa lepota je od Sijonske hčere zginila... Velika, enaka morju, je tvoja britkost...“ Tako prerok Jeremija. 2500 lét je od tadaj minulo, in njegove žalostne pesmi še niso pozabljene, še niso odonele; ker lejte! Jeruzalem vedno zdihuje pod spolnovanjem Božjega svarjenja, vredno solz in milovanja Jeremijevega.

Že prvi vtis, kterega Jeruzalem stori na romarja, je žalosten. Zevajoče pečevje, sivo peščeno polje, neštivilni mertvaški spominki, golo hribovje brez zelenine in drevja, otemnelo zidovje starih podertin se očém razodeva; gobovi z nagnjitimi udi, ki tuleči popotnika obdajajo, napol goli berači, podivjani psi, ki namesto lajanja zamolklo krulijo, — pozdravljajo ptujca; ozke, umazane ulice, prazni tonvi, poderte hiše, strahoviti berlogi, odperte jame zdehajo proti popotniku; razvaline in podertije mu zapirajo pot, po kateri bi rad s svojo trudno nogo koračil. Očitno je tukaj Božje prekletstvo, in spolnitev besedi: „Njegova kri naj pride čez nas in čez naše otroke!“ Jeruzalem se mora pokoriti zavolj ondi doveršenega umora nad Božjim Sinom; pa kristjanu mora to mesto drago biti, kajti od mladih nóg se je v mislih večkrat mudil ondi.

Ako že zunanja revšina in razpad Jeruzalemu nemilo romarja prešine, ga mora prizor notranjega življenja, versko-društvenih zadev, toliko bolj pretresti; zunanji propad je živa podoba duhovnega stanja onega ljudstva. Verstvo, prostost, kupčije, obertnija, vse komaj komaj životari, in hira. Večina prebivavcev so judje in mohamedani, in posebno razodeva turška vera žalosten vpliv na kristjane. Pravi kristjan se derži pregovora: „Pomagaj si, in Bog ti bo pomagal!“ mohamedov učence pa v nesreči leno izdihne: „Allah (Bog) hoče tako, in moram prenesti!“ ter roke križem derži, in nič k odvertitvi nesreče ne stori; in vpliv take toposti se tudi pri kristjanu razodeva. Keršanstvo se nahaja v nekaki dremoti, kakor bi soperica, ktera v Jeruzalemu vse popari, tudi keršanstvo hudo tlačila. Kar pa judovstvo in mohamedanstvo ne pomandrata, to keršanski razkolniki pokvarijo, tako da lobna tova setev in nove kali ne morejo pognati. Z divjaško silo si ruski in gerški fanatiški pa nevedni duhovni prizadevajo katoličane stiskati, in jih vsake pedi zemlje in svetišča oropati. Z zavzetjem se je bralo, kako so pred dvema letoma ruski in gerški duhovni in menihi v zvezi s podkupljenimi turškimi vojaki betlehemske katoličane pri procesiji napadli, in jih znotraj v cerkvi potokli, posameznim frančiškonom perste odsekali, v duplini Jezusovega rojstva dragocene in vezene odgrinjala z ognjem pokončali, stare podobe, imenitnih strokovnjakov dela, pokončali, vničili, in celo altarje razrušili, ter vse keršansko s pekleno grozovitostjo pomandrali, samo zato, ker je bilo vse to katoličanov lastnina. Oh kaj se more nadjati, ako ljudje krivoverci, ki se kristjane imenujejo, tako zoper Kristusa divjajo?

Znano je, kako ostudne sleparije gerki veliko soboto v cerkvi Božjega groba počenjajo; gerški patrijarh in njegovi duhovni molijo med mnogimi obredi, in nagloma šine ogenj iz neke ljuknje ob kapeli sv. groba, duhovni pa menijo gledavce prekaniti, da je ogenj iz nebes padel. Ni jih sram tako sleparijo počenjati. Zavaljo dobičkarije je vse na prodaj; kaj se pač zamore od ljudi pričakovati, ki cerkvene službe kupujejo in prodajajo, kakor se v velikanski meri godi zlasti tudi v novi Greciji, v truhleni Turčiji? Silno gospoduje ta kupčija v gerški cerkvi, od tod pa tudi izvira grozna nevednost duhovnov; prvič je znašala patrijarhalna taksa 1000 zlatov; l. 1573 že 6000, in zdaj se je na 25krat toliko povišala. Patrijarh spet oddaja škofijske sedeže po 4000 zlatov, škofje pa zopet službe duhovnov svojih gerških škofij.

Ako se ozremo na kardelo katoličanov, nahajamo tudi pri njih marsikaj napačnega, posebno mlačnost in nevednost v verskih rečeh, ktera se kljub prizadevanja gorečih duhovnov ne dá odpraviti. Jutrovec je nagnjen k lenobi, mehkužnosti: v cerkev ga večkrat vleče bolj želja zunanji lišp in obrede viditi, kakor notranja pobožnost; kakor v drugih, tako tudi v verskih rečeh rada dobičkarija premaguje. Od tod izvira, da se jih mnogo k oni veri spoznava, ktera jim največ ponuja, največ plačuje, in ta je v Jeruzalemu protestanška. Ker nekteri blagi protestantje tako početje nad svojimi misijonarji grajajo, je to toliko bolj verjetno. Protestanški misijonarji — Angleži, Amerikanci in Nemci — so na pačno pot nastopili, da bi si spreobrnjenec pridobili; namesto pri sercu začenjajo njih spreobračanje pri žepu, in potem ko se ta napolni, se nadjajo, da se bode tudi posestnik daril spreobrnil. Ako tē keršane jude bolj natanko pregledamo, nahajamo skoraj pri vsih dobičkarijo za poglavitni vzrok.

Misijon jim je neka špekulacija na uboštvo jeruzalemskega judovstva. Judovske dainarje jemljejo v delo s tem pogojem, da morajo nekatere dni v tednu protestan-

ške misijonske govore poslušati; judovskim staršem plačujejo zato, da otroke v protestanške šole dajejo; ubogim judom posojujejo denar, in ga jim tudi pusté, ako se „dobro vedejo“, to je, ako postanejo protestantje. Plačujejo hišnino, pošiljajo bolnikom zdravil, otročičem jedil, iz namena, da jih na-se navežejo. Nasledki takega spreobračanja se kmalo razodenejo: mnogo se jih le na videz in zato spreoberne, da dobijo v sili pomoč in podporo. Znano je, da veliko lakomnih judov edino iz tega namena v Jeruzalem pride, da se dajo ondi kerstiti, kjer prestopitev več prinaša, kakor drugod (kakor protestant Tischendorf piše: 6000 pijastrov, po našem blizo 700 gld., na osebo). Tudi so zgledi, da taki špekulativni judje zato potujejo po takih misijonih, da se protestanškim misijonarjem dajo s kerstno vodo večkrat oblit! *Modus acquirendi multiplex.*

(Konec prih.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. „*Misijonske sporočila P. Janeza Zlatoustava Valjavca*, prvega slovenskega misijonarja v 19. stoletju in mašnika iz družbe Jezusove, izdal z dovoljenjem višjih P. Frančišek Sajovic, mašnik ravno te družbe.“ — To je naslov že večkrat imenovanih „misijonskih sporočil“ r. o. Janeza Valjavca, ki so imele kakor bukve na svitlo priti, pa skorej gotovo ne pridejo, ker je tisk s papirjem tako drag, da bi bukve (30—40 pól) zahtevale silne stroške, naročnikov pa se še tretjina toliko ni oglasilo, kolikor bi jih bilo treba, da bi se delo brez škode založnikove moglo na dan spraviti. Bilo je sicer že sklenjeno rokopis v natis dati, kakor smo bili omenili; ali ko se je jelo poverhoma pretresovati, koliko bi vse delo stalo, se niso upali podati v tolike stroške in skoraj gotovo z veliko zgubo. Sorodovinci torej prosijo, naj bi „Danica“ začela prinašati te naznanila, s čimur se bojo sporočila razširila, pa vender ne v posebni knjizi ohranile. Za danes podamo vvol v to knjigo; že iz njega bode vsak previdil, koliko ceno ima delo. Taki-le je:

Kako so se začele te bukve?

Rajni P. Janez Zlatoust Valjavec, ki je Slovencem gotovo še v blagem spominu (umerl nanagloma 9. maja 1875 v Celovcu), je za čas svojega misijonovanja marljivo si spisoval dnevnik, v katerem je za-se zaznamoval slebernega dne prigodke, ki jih je doživel v raznih svetih poslanjih. Ko sem pozneje jaz po božjem usmiljenju bil sprejet v družbo Jezusovo in sem zapustil konec oktobra leta 1867 svojo domovino stopivši v novicijat v št. Anderž-u, mi je včasih kaj spisal iz tega svojega dnevnika ter mi poslal v lavantinsko dolino, da sem vedil tudi jaz, kaj se godi po mili Sloveniji. To delo bratovske ljubezni je opravljal neumerljivi mi pater, in še bolj pogosto, tudi pozneje, ko sem na vseučilišču v Insbuk-u na Tiroljakem nadaljeval modro- in bogoslovje. Ti spisi so mi dobajali toliko pogostiši, kolikor bolj je delal neutrudeni pater v misijonih po širocem Slovenskem. Velikokrat mi jih je poslal po šest in še več pól na enkrat in spoznati moram, da sem bravši te spise mnogokrat bil ginjen do solz. Po dovoljenju visokočastitega P. Rektorja so bili vsi prestavljeni v nemški jezik, in brali so se očitno med jedjó v obednici. Vse je rado poslušalo to mično branje, občudovalo ter hvallilo navdušenost pobožnega slovenskega ljudstva, in marsiktere ga mikalo biti med slovenskimi misijonarji. Nek sobrat naš, školastik, jih je pretolmačil tudi v česki jezik in donašal jih je našim bratom Čehom cerkveni

list „Škola Božakého Srdce Paně“, ki izhaja vsak mesec po enkrat v Bernu. Ker je pa P. Valjavec polnih deset lét misijonoval, se lahko umé, kako je njegov rokopis narastel na 400 strani, ki imajo zdaj zagledati beli dan. Pač pokojni pater nikdar ni mislil, da ta njegov rokopis kdaj pride v tisk; še manj pa je mogel vediti, da, še dozdevati se mu ni moglo, da si je s timi spisi postavljaj sam svoj spominek, ki ga bo vedno slavil, dokler bo živel kak Slovenec na zemlji. Nevedé in nehoté je naslikal tu samega sebe, kakor je bil, mislil in delal, in vidimo ga vsega vnetega za večji čast Božjo in za zveličanje duš slovenskega ljudstva. Nikjer ni iskal svoje časti in hvale in vse, kar se je dobrega učinilo tu ali tam po misijonih ali duhovnih vajah, vse je spozna je svojo slabost in nevrednost, pripisoval le Bogu, Mariji ter svetnikom Božjim.

Naprošen, naj se te „misijonske sporočila“ na svitlo dajo in v ene bukve natisnejo, sem se rad poprijel tega dela, nekaj zato, da se r. patru s tem postavi spominek neumerljiv, nekaj pa zato, da berejo Slovenci in njih potomci, kaj se je godilo v cerkvenem obziru nekdanj v njih domovini, in da umejo pomen „misijonskih križev“, ki jih vidijo stati zdaj pred svojo farno cerkvijo ali drugod.

Verh tega me je pa tudi vodil namen, milim svojim rojakom, pobožnim Slovencem, podati bukve, ki jih bodo v nemale k dobremu, jih spominjale blagih in srečnih nekdanjih časov misijonskih, spominjale jih pa tudi za čas sv. misijona Bogu storjenih dobrih in terdnih sklepov v keršanskem življenju.

Bogosodov (Mariaschein) na Českem, na prve obletnice dan.
Izdajatelj.

Iz Gorenjskega. (*Blagoslovljenje in vkladanje temeljnega kamna za novo romarsko cerkev Marije Device v Suši, v Zaliloški fari.* — Dalje.) Po doveršenem vkladanju temeljnega kamna (v katerega je bilo vloženo: spominsko pismo; 24. list „Zgod. Danica“ t. l.; peresca od oljke verta Getzemani; kamnički s taborske gore, z mlečne votline, od skale sv. groba Kristusovega, od skale s Kalvarije, z mesta, kjer se je sv. Peter jokal; košček velikonočne sveče; svetinjice Matere Božje iz Brezij, sv. Jošta, Pija IX s križcem od njega blagoslovljenim; podobice Matere Božje, sv. Jošta in sv. Serca Jezusovega, ter nekaj srebernega denarja) stopili so mil. gosp. proš sami na prižnico, in govorili najpred o prazniku vesele evangeljske dogodbe Obiskovanja D. Marije, pa kmali prestopili na vzrok, zakaj da se je ravno danes toliko obilno v sercu oveseljenega ljudstva sošlo na tem gričku. Omenili so, da je prejána stara, majhna in slabotna cerkvica stala okoli dvé sto lét, bila pa med drugim tudi zaradi tega zgodovinsko znamenita, ker ravno tik nje peljal je nekdanji stari pot proti Ogleju, po katerem so dohajali oznanjevalci sv. evangelija v naše kraje. Opomnili so dalje, kolikokrat in v kako raznih stiskah in potrebah je prihajalo in še prihaja ljudstvo na ta blaženi kraj Marijo prositi pomoči za dušo in za telo, in iz tega vvoda posneli so daljno izpeljavo govora, kako nam Marija vselej lahko in tudi rada pomaga, in kako velika je moč njene predprošnje. Sklep jako poljudne, od ljudstva z veliko pazljivostjo poslušane pridige pa je bila mična povest iz slovečega romarskega kraja Marije v Loreti, katere češčenju je bila stara, in bo tudi nova cerkev posvečena. Po ogovoru je bilo darovanje za novo hišo Božjo, katerega se je vdeležilo menda do malega vse nazoče ljudstvo. Temu je sledila pod šotorom pontifikalna sv. maša, pri kateri so stregli mil. gosp. proštu naslednji čast. gospodje: domači zaliloški župnik Pintar Anton; Soriški župnik Jereb Matvez; Leskovški farni oskerbnik Zupan Ulrik; št. Le-

nartski farni oskerbnik Peterlin Primož in Dražgoški farni oskerbnik Lapajne Janez. Poleg zvonjenja in obilnega streljanja povikševale so duhovno opravilo prav lepo tudi domače zaliloške pevkinje z dobro vbranim petjem, katerega so pospremljevali glasovi male fisharmonike. Med drugimi prepevala se je tudi naslednja, od domačega g. župnika sestavljena pesem:

Dan veselja doživela
Naša je okolica,
Ker to milost je prejela
Prav od samega Bogá,
Da se zida cerkev v Suši,
Ki bo v blagor naši duši.

Hvali, hvali, duša moja!
Trojedinega Bogá:
Želja se spolnuje tvoja,
Želja tvojega sercá:
Cerkev v Suši se vzdiguje,
Njen se vklad blagošlovluje.

Tebi, Jezus ljubeznjivi!
Zemlje in nebés Gospá!
Čisti Jožef, zgled nam živi!
Sveti Kralji z Jutrov'ga!
Vam na čast bo ta naprava,
Z njó se Vam daruje slava.

V Suš' pred nami so častili
Te, Marija, davno že,
Mnoge milosti dobili
So za ranjeno sercé.
Teb', Marija! naj bo hvala
Vedno še se tu dajala!

Novo cerkev Ti zidati
Le ljubezen žene nas,
Da nam mila bodeš Mati
V vsaki sili, vsaki čas, —
Da b' Marija pomagala
K Bógu vse nas pripeljala.

Po doveršenih vsih svetih opravilih se je ljudstvo nemudoma zopet v naj lepšem redu in brez naj manjšega šundra na vse strani razšlo, gospode duhovne in nekaj dobrih znancev so pa gosp. župnik Pintar povabili saboj domú na Zalilog. Ondi, kjer se Suški kolovoz strinja s kantonsko cesto, postavljen je bil še en slavolok, naznanjuoč milg. proštu pozdrav, ozališan s znamenji njihovega duhovskega dostojanstva. — Da je pri poldanskem obedu, s katerim so gosp. župnik svoje goste prav izverstno podvorili, vladala naj boljši volja, in da so se glasile tudi lepe napitnice, se tako vé. Bili so pa vsi nazoči tudi ves čas od ponižne, ljudomile in prijazne zgovornosti milg. prošta posebno prijetno oveseljevani. Ob treh popoldne so imeli gosp. proš v farni cerkvi zopet pontifikalno večernico s petimi litanijami, ob sklepu pa je bilo še enkrat darovanje za novo cerkev v Suši. In s tem so bile skončane slovesnosti prvega dneva.

(Dalje sledi.)

Nad Kulpo, 8. mal. serp. Na naj daljnem jugu ljubljanske škofije, blizo izvira reke Kulpe, ki odločuje mejo Kranjcu in Hervatu, je fara Osilnica. Po ostankih visokega zidovja okoli farne cerkve, ktera se zdaj nova dela, in po letni številki 1609, ktero so našli zapisano na nekem zidu cerkve, smé se soditi, da je stala tukaj od starinskih časov. Služba Božja jim se za zdaj opravlja v majhni leseni kapeli kraj cerkve, in morebiti se bo že čez zimo za silo moglo maševati v novi cerkvi. Tukaj

v ti tako oddaljeni fari bilo je dne 3. mal. serp. vse okinčano. Visoki mlaji, krasni slavoloki, zastave na cerkvi in po hišah, streljanje iz možnarjev je naznanjalo, da je ta dan posebno imeniten za faro. In res, okoli 10 zjutraj pripeljejo se tje mil. gospod knez in škof Janez Krisostom po trudapolni 6 ur dolgi vožnji iz Kočevja, spremljani od preč. gg.: kanonika dr. H. Pavkarja, dekana Novaka, in svojega kape'ana. Domači župnik č. g. Ant. Jakšič so jim prišli naproti s tremi duhovni senjske škofije, pozdravijo visokega nadpastirja s kratkim govorom, in potem jih spremijo do farovža. Veliko mnoštvo ljudi čakalo je željno tukaj, da vidi svojega novega višega pastirja in prejme od njih sv. blagoslov.

Po kratkem počitku gredó milg. knez in škof z dubovstvom v kapelo. Tu stopijo pred vrata in v prelepem govoru pozdravijo svoje ovčice. „Čeravno ste daleč od mene“, so rekli, „vendar vedite, da vas enako ljubim, kakor vse druge, da vas ljubim, kakor oče svoje dobre otroke, kakor pastir svoje ovčice. Veseli me, ko vidim, da ste za Božjo čast tolikanj vneti, ker si zidate novo cerkev. Veliko milost vam je Bog podelil, da mu ravno vi zidate prebivališče. Vaši očetje niso bili tako srečni, kakor ste vi, farani Osilniški! David je želel Bogu na čast narediti hišo, ali ni mu bila dana tolika milost; še le po njegovi smerti je njegov sin Salomon dosegel to milost, da je v Jeruzalemu hišo Božjo napravil. Danes pri daritvi sv. maše spomnil se bom vseh vas, in prosil bom Vsemogočnega, da vam svoje milosti nikdar nevrzkrati, spomnil se bom dobrotnikov te cerkve, spomnil se pa tudi vseh škofov in duhovnov, ki so tukaj kedaj bili, spomnil se bom končno vseh vaših ranjkih, da jim Bog večni mir in pokoj podeli. Bodite zmeraj dobri kristjanje itd.“

Potem so podelili vaim pričujočim sv. blagoslov s 40 dni odpustkov, potlej so imeli sv. mašo, in za njo opravilo za ranjke. Po službi Božji šli so v duhovako hišo, kjer so z vsakim, kdor koli je želel z njimi govoriti, ali jim se pokloniti, bili prav prijazni. Šli so potem sami pogledat, kakšna bo nova farna cerkev, in kako se dela. Šli so še vidit pokopališče, in potem je bil v farovžu primeren obed. Zares posebna čast je to bila za faro, in koliko veselje, zlasti ker že 50 lét niso svojega višjega pastirja v svoji fari videli.

Popoldne odpeljali so se med streljanjem in zvenenjem pod mnogimi slavoloki proti Fari. Ta pot vodi skozi dve fare senjske škofije, Turke in Kuželj, in tudi tukaj so se ljudje povsod zbirali, da prejmejo sv. blagoslov. Kdo bo opisal iskreno spoštovanje in ljubezen, katero imajo verni do cerkvenih poglavarjev? Ta ljubezen ni hinavska, to spoštovanje ni prisiljeno, ker veljá namestnikom Jezusa Kristusa. Proti večeru prispeli so milg. knezoškof na Brod; tu jih slovesno pričaka množica ljudstva, 6 duhovnov senjske škofije, občinsko predništvo, kr. podžupan iz Delnic, c. kr. okr. glavar iz Kočevja, 6 šumarjev, in nadšumar gosposčine Thurn-Taxis, kateri jim je ponudil grajsko hišo te gosposčine za prenočevanje, in so ponudbo dragovoljno sprejeli. Čez 30 gospodov raznih stanov bilo je na večerjo povabljenih.

Naslednje jutro 4. mal. serpana odpeljali so se na Faro, pol ure oddaljeno od Broda. Na prijaznem homcu stoji tu prekrasna farna cerkev z visokim zvonikom, podobna Ternovski cerkvi v Ljubljani. Daleč v okolici ni cerkve tako lepe. Svet strah napolnuje serce vsacega, ko stopi v ta hram Božji, posvečen Materi Božji v nebo vzeti. Po čversti pridigi so mil. gosp. vladika opravili sv. daritev, med katero so mnogo ljudi sami obhajali, in podelili vaim, ki so sv. Telo prejeli z blagoslovom popolnoma odpustek; drugim pa odpustek 40 dni. Potlej

so spraševali keršanski nauk, in prepričali se, da tudi tukaj farani niso naj zadnji v znanji verskih resnic. Delili so zakrament sv. birme, in končno opravili molitve za vse ranjke. Tako se je tudi tukaj ta dan slovesno obhajal. Popoldne so se milgosp. nadpastir odpeljali proti Banjaloki.

Nekoliko turške vere in vráž.

I.

Glavni člen „Izlama“ — tako se zove vera Turkov — se glasi: „En sam Bog je, in Mohamed je njegov prerok“. Turki tedaj verujejo, kakor mi kristjani, v enega samega Boga, in ne v več bogov, kot pagani; pa v sv. Trojico ne verujejo. Njih nauk pravi, da je bilo od Boga zaporedoma 6 prerokov ljudem poslanih: Adam, Noe, Abraham, Mozes, Jezus in Mumamed, kterih sleherni pa je od svojega naslednika v slavi in visokosti prekošen. Mohamed je rojen v Meki, arabskem mestu l. 571. Ta človek je sam sebi lagal, da je on od Kristusa obljubljeni tolažnik, sv. Duh. Iz bukev nove in stare zaveze je spisal nov evangelij, kteremu je po lastni volji dostavil, kakor se mu je dozdevalo, da bi mu ljudje rajši verjeli; da bi svojim sleparijam še večji veljavo dal, je pristavil, da mu je bil „koran“ od besede do besede narekovan, in še marsikaj je prilagal: da je bil na belem konju zletel v luno, ktera se je bila njemu na čast v dve polovici razdelila, in toraj imajo tudi Turki polo-mesec v svojem gerbu.

Turki verujejo v dobre in hudobne angelje; verujejo, da so ljudje od Boga stvarjeni, in njih duše neumerjoče; menijo, da vsak človek je od dveh angeljev varhov spremljan, kterih drug dobre, drug pa slabe dela zapisujeta. Ko bode angelj vdruči s trobento zatrobil, bodo mrtvi s telesi vstali, in jih bode Bog splošno sodil, ter v nebesa vzel ali v pekel pabnil. Po sodbi, pravijo, morajo vsi ljudje čez neki most iti, ki je tanjši kot las, in ostriji kot mečeva ostrina; ta most pelje čez sredo pekla, in z njega padejo vsi grešniki v prepad muk. Vender pa verujejo Turki, da ne bode nobeden, ki je v njih veri umerl, vekomaj v peklu, temuč da bo čez nekoliko časa očiščen v nebesa sprejēt. Tako bi tedaj za Turke ne bilo pekla, temuč le vice; le oni, ki v Mohameda ne verujejo, bi morali vekomaj goreti.

Nebesa popisuje laži-prerok svojim priveržencem tako, kakor bi bila naj večji sreča v vživanji dobrih jedil in v mesenih sladnostih. Nar manjšemu zmed zveličanih je 80.000 zalih mladenčev za strežnike obljubljenih: velik šotor z biseri in smaragdi obložen jim bo v stanovanje služil; pri obedu jim bo 300 strežajev v zlatih skledah vselej po 300 različnih okusnih jedil prineslo. Tudi vino, ki jim je tukaj prepovedano, bodo smeli v raju vživati. Ako bo pa kdo umerl kot mučenec, to je v vojski za razširjanje Mohamedove vere, smé njegova duša že pred vstajenjem mesa v truplo zelenih tičeb sterčati, kateri skakljajo po germovju raja. Take neumne basni si pusté Turki kot božje razodenje natvezati, ter so šli z mečem vero laži-prerokovo razširjati! Vsi so hrepeneli v vojski umreti, ker taka smert jih ima naravnost v nebesa preseliti.

Namesto božje previdnosti, ktera z očetovsko roko vse osode slehernega človeka vodi, in našo molitev uslišuje, kakor se mi kristjani neomahljivo zanašamo, verujejo mohamedani v nespremenljivi božji sklep. Naj se v smertno nevarnost podajo ali ne, — naj v boleznih zdravnik pokličejo ali ne, to jim je enako: ker vsakemu, menijo, se bo tako pripetilo, kakor mu je odločeno. Ako skoz pušavo potujejo, in usmertljiv peščeni vihar na-

stane, se v slepi vdanosti poleg svoje kamele na tla zgrudijo, ter se pusté od pekočega peska pokopati. „Kar je zapisano, se mora spolniti“, mermrajo in umerjó. To so kratke čertice moslemskih verskih naukov.

Razgled po svetu.

Rimsko. Sv. Oče so bili 18. junija rimske plemenaše (Nobili) sprejeli, pri kateri priložnosti so imeli sledeči ogovor: „V tem, ko se vi, ljubeznjivi sinovi, dneva obletnice Našega dolzega papeževanja veselite, in veselíte s takim čutilom, katero je plemenitemu in keršan-skemu sercu lastno; se morda tudi naši nasprotniki veselé, ker so že preživeli prvo petinko lét krivično posiljenega Rima, glavnega mesta vsega katoličanstva. Vaše veselje se naslanja na terdno podlago, na podlago pravice; veselje nasprotnikov pa sloni na slabi podpori, na krivičnem napadu.

Naj v splošno podučenje omenim nekterih dogodkov, iz katerih bote razvidili, kakošne so božje sodbe proti onim, ki so sv. Sedežu le malo vdani, toliko bolj pa onim, ki so nasprotni. Nobeden izmed vas ni še pozabil, da ta dežela, lastina sv. Cerkve, je bila mnogo lét pod varstvom dveh katoliških vlád. Ne vém, ali je politika, ali so drugi nagibi té vladi nagnili, da ste obé moči nas zapustile in rokam naj silovitejših sovražnikov prepustili. Gotovo je, da ste nas zapustili, in da ste kmalo potem teže božje roke občutili; najpred ste druga z drugo imeli vojsko, konečno ste bili obé premagani v tako škodo in poniževanje, kakor vsi vemo, in smo vsi obžalovali.

Kaj še dalje? Kaj se je pripetilo onemu vladarju, ki ga sultana imenujemo, in ki se je bil prederznil sv. Cerkev na Jutrovem preganjati? Oh! ravno te dni ste brali, da je v trenutku prestol in življenje zgubil. Ako bi vam hotel naštetí in razkladati vse zglede božje pravice zoper stiskavce in napadnike sv. Cerkve, bi s takim zapisnikom ne bilo konca ne kraja.

Ne bom govoril o grozovitih kaznih, s katerimi je Bog posamezno udaril, zdaj tega, zdaj unega odpadnika in oskrunjevalca, ki je med strahom in obupnostjo umerl, in v peklenko temoto propadel. Omenim samo dogodek, ki se je doveršil tukaj v Rimu. Neki načelnik laškega rogovilstva je bil na smertni postelji poklical duhovna, naj bi ga z Bogom spravil in njegove zadnje zdihljeje sprejel; duhoven pride, pa ne more k bolniku pristopiti. Bolnikovi prijatli, pravi satanski poslanci, se vstopijo okoli njegove postelje, enako pregraji (barikadi) in duhovnu ubranijo pristop, rekoč: „Kadar bo treba, vas bomo že poklicali.“ Kmaló potem umerje bolnik.

Ti in drugi zgledi nam podajajo obilo tvarine k premišljevanju: dobrim, da se Bogu zahvalijo, hudobnim, da se ga bojé. Mi upamo, oni se tresejo, ker vselej se je in se bode vresničilo: da Gospod stiskane varuje in oteva. In tako molimo in opravljajmo svete in dobre dela. S tem sredstvom bomo v globoki ponižnosti dosegli njegov blagoslov, kterega zastava je ta blagoslov, ki ga zdaj od mene prejmete.“

V Benedkah je bila preteklo nedeljo, 16. t. m., pre-slavna tristoletnica, ktere zgodbo naj si dobro v spomin vtisne vsaka srenja ali mesto, katero je kdaj kako obljubo Bogú storilo.

Leta 1576 je v Benedkah divjala tako prestrašna kuga, da je do 800 ljudi na en dan pobirala. Že je bila pomorila do 50.000 ljudi samo v mestu Benedkah. V toliki nesreči se zberejo mestni očetje 4. kim. 1576 pod dože-m Alviso Mocenigo-m (Močnik?) v Pregad-u in se ozró k prestolu Najvišega, spoznajo, da so z grehi za-

služili to šibo Božjo in da se po zgledu poprešnjih časov šiba Gospodova ne odverne od ljudstva, dokler razfa-ljenega Boga z očitnim znamenjem prave ponižnosti za odpušanje ne prosijo. Sklenili so torej, da bližnji četer-tek, petek in soboto se podajo v cerkev sv. Marka pre-svitli knez, gosposke in vsi drugi členi mestnega sveto-valstva v vsednji obleki, tam bodo pri sv. maši in potem bo vsak dan procesija s sv. Rešnjim Telesom, s mo-litvami, da bi Bog mesto té šibe rešil; v saboto, dan „Naše Gospé“, po procesiji pa je knez v imenu prebi-valstva imel storiti Bogu obljubo, da se bo zidala cer-kev njemu na čast z imenom „Našega Odrešenika“; in vsako leto tisti dan, ko bo kuga nehala, bodo slovesno obiskali tisto cerkev v večni spomin.

Vse to tedaj se je spolnilo in obljubilo. V dan po tej obljubi so bili samo še štirje od kuge napadeni. Mi-lust je bila tako očitna, da že 21. ravno tistega mesca, če tudi mesto ni bilo še oklicano kuge popolnoma prosto, je starašinstvo sklenilo, da naj se nova cerkev postavi na otoku Judeki (Giudecca) zraven kapucinske cerkve. Dokončno in čisto prosto kuge je bilo mesto razglašeno 21. mal. serp. 1577, in tisti dan so določili, da tretjo nedeljo mesca mal. serpana bode na vse čase omenjena obletnica. Dasiravno je bil sveti hram dozidan še le v petih letih, so vendar tudi med tem že opravljali obljub-ljeno letno pobožnost. Spolnovali so obljubo zvesto do razdjane republike, in tudi pod naslednjimi vladami so se postavni namestniki vsako leto gotovo nahajali pri obletnih slovesnostih v cerkvi pri „najsvetejšem Odr-ešeniku“. Samo po obnovljenji l. 1866 so odveč liberalni mestni gospodje („i nostri liberalissimi signori del Mu-nicipio“) menili, da morajo besedo prelomiti in ukrivi-vičiti se prisegolomstva pred Bogom. Od l. 1867 pa se je ustanovila družba za ohranjenje obljubljenih sloves-nost, in njeni načelniki z načelniki katoliških družb ondotnega mesta so prevzeli mesto srenjskih udov. To leto je tedaj tretja stoletnica; pripravljali so veliko slo-vesnosti v ta namen in so jih gotovo tudi dobro izveršili.

Zgodba laškega tatinskega „napredka“. Ako imajo še kako iskrico sramožljivosti oni, ki novi Italiji zavoljo napredovanja vedno čestitajo, bi se morali vendar že sramovati, če pomislijo, kako strašanske sleparije in tatvine se ondi godé. V Torinu je bil g. tat Imoda za-voljo goljufije 700.000, drugi zavoljo 150.000, in spet eden zarad 136.000 lir obojen. V Parmi je neki poš-tenovič iz kase odnesel 200.000 in pobegnul; v Palermi je društvo „Trinacria“ za 7 milijonov šlo na boben; v Napeljni je administracija kraljeve marine osleparila za 1/2 milijona; laški konzul v Braziliji je 600.000 lir ugrabil; menjice so bile ponarejene v svoti 1/2 milijona z lažnjivim kraljevim podpisom. V Florenci se je v kasi toškanske banke 25. aprila 150.000, in dva dni pozneje drugih 207.000 lir pogrešilo. V Livorni je nekdo zarad zakriviljenega zabobnanja 800.000 lir v ječo ver-žen; v Sirakuzi je iz kase ukradenih 1.300.000 lir. In take goljufije so se po novem letu godile in ponavljale po vseh večjih mestih, da ne omenim majhnih svot po 5000, ktere se takim prebrisanim rokonačem brezver-skim, „olikanim“ zdijo le mervice. V prvih 6 mescih tekočega leta se je po kridah, tatvinah, goljufijah za 27 milijonov lir škode storilo; ako se smé sklepati, da „intelligentni“ naprednjaki v drugi polovici leta ne bodo zastajali v svojem poslu, boše konec leta vsa po kri-vičnih špekulacijah narasla škoda znašala nad 54 mili-jonov lir; v tej svoti pa niso zapopadeni oni milijoni, ktere je vlada pograbila cerkvam, samostanom in na-pravam ubozih. Po navadi se take sleparije imenuje tatinstva; po novi nravi (moralí), ktera nima vere v deset Božjih zapoved, bi se morale zvati „poštene dela“

perve verste. To je sad vojske zoper Cerkev, to je božansko češenje dobičkarije, ki je edini njih bog, odkar so se pravemu Bogu odpovedali, in so namesto njega zopet jeli moliti „boga tatov“.

Milgosp. Hassun v Carigradu. Turška vlada je vradno naznanila sv. rimskemu Prestolu, da želi konec storiti razporom, ki so med enim oddelkom turškega prebivalstva ter popraviti katoličanom storjene krivice. Vsled tega je Antonelli želel dogovoriti se s Hassunom, ki je že štiri leta, kar je pregnan iz Carigrada. Hassun pa je rekel, da on sam pojde v Carigrad, če tudi je nevarnost, ker ni še preklicano pregnansko določilo, se ne utegoma podá na pot in 6. jul. pride v glavno turško mesto. Gré naravnost k velikemu veziru, ki ga je dopustil k zaslišanju, in mu podal firman, ki je preklicaval tisti firman, po katerem je bil pregnan, in ga je spodbudoval, naj si prizadeva, da zgine vsak razpor med katoličani in sv. Sedežem. (Ste vidili, koliko je Turku ležeče na pravici do katoličanov, kadar je v zadregi? Taka utegne tudi še laške in pruske, pa še ktere druge politikarje zadeti.) Komaj so zvedili, da je patrijarh Hassun v Carigradu, so mu mnogi katoličani in nekatoličani napravili veliko skazovanje spoštovanja in sočutja. En del armenskih razkolnikov, ki so bili pred sedanjim razporom katoliški armeni, je odpravil poslanstvo k Hassunu, in vse upanje je, da se bodo povernili v katoliško Cerkev; tako bo zginilo veliko vzrokov, zarad katerih je vlada menila, da mora posredovati.

Cvet in sad zveste molitve.

Zahvale.

Št. 1. Moj mož je bil tako hudo zbolel, da smo bili brez upanja, da bi se še ozdravil. Začnem pa opravljati 9dnevnico in obljubim po Danici razglasiti, ako se mu zboljša. Precej nato se mu je na bolje obrnilo. Čast Bogú! Češena Marija!

V Kamniku, 18. malega serpana 1876.

M. Š.

Št. 2. Bodi naj preserčniši zahvala Naši ljubi Gospej presv. Serca Jezusovega! Bila sem nevarno in dolgo bolna, veliko zdravil sem brez vspeha vžila; ko sem se pa obrnila do naše ljube Gospé, ki se imenuje tudi „zdravje bolnikov“, in sem po „Zgodnji Danici“ prošnjo razglasila, se mi je precej na boljše obrnilo. Vsled obljube, ki sem jo dolžna spolniti, prosim, naj bo po „Danici“ zahvala očitno razglašena. Češena si Marija! Bodi tudi zanaprej moja in vsih, kateri k tebi pribežijo, zvesta pomočnica. Zdaj in poslednji čas prosí Jezusa za nas!

V Gobniku, 14. malega serpana 1876.

Marija Štanjar.

Št. 3. Po milosti Boji na priprošnjo Marije naše ljube Gospé presv. Serca Jezusovega in po združeni molitvi udov te preblage bratovšine sem zopet prejela neprecenljivo zdravje za svoje bolno oko. Toraj po dolžnosti vsled obljube očitno naznanujem zahvalo Bogu vsegamogočnemu in Mariji naši ljubi Gospej presvetege Serca. Spominjajoč se nedvomljivih besedi: „Kdor stanovitno zaupa v Boga se nikdar ne goljufá!“ kličem Najvišjemu čast, Mariji slavo na vse veke. Amen.

V Kamniku, 18. mal. serpana 1876.

Frančiška Pavšek.

Prošnje.

Št. 1. Že leto in dan na nogi prav hudo bolna oseba se v drugič še priserčniše priporočuje v bratovsko

molitev, in obeta v Božjo čast in češenje Naše ljube Gospé presv. Serca razglasiti, ako se ji zboljša.

V Šentvidu pri Ljubljani, 17. mal. serpana.

Št. 2. Neka oseba se serčno priporočuje bratom in sestram bratovšine naše ljube Gospé presv. Serca in sv. Jožefa v molitev za zdravje, če je Božja sveta volja. Že čez dve leti terpi hude bolečine v nogi, ki je tako zelo otekla, da komaj hodi, delati pa ne more nič. Če bo dosegla zdravje, boče iskreno zahvalo po „Zgodnji Danici“ razglasiti.

V Loki, 16. malega serpana 1876.

Št. 3. Neki zagrešen človek in oče več otrok bodí bratom in sestram naše ljube Gospé presv. Serca Jezusovega prav priserčno priporočen v molitev: o sprosí Marija pri Bogu pomoč, da skoraj zgine greha noč!

Št. 4. Z Gorenjskega, M. M. *) Mlada bolna oseba se goreče priporoča vsem častitim bralcem „Zgodnje Danice“ in vsem udom družbe naše ljube Gospé presv. Serca, da bi na prošnjo Marijno zadobila skoraj zaželjeno zdravje ter zamogla opravljati dolžnosti svojega poklica pri svojih, pri katerih se močno pogreša, zlasti ob nedeljah in praznikih.

Neka oseba že dolgo časa terpi dušno težavo, ki ji prizadeva veliko britkost. Večkrat se je že obrnila tudi z devetdnevnicó k presv. Sercu Jezusovemu, in k Mariji naši ljubi Gospej v molitev za pomoč; pa ni bila uslišana. Ker pa ta dušna britkost le še huje pritiska in še večji strah dela, s preserčnim zaupanjem, goreče prosí vse ude družbe naše ljube Gospé presv. Serca, da bi jo priporočili nji, ki je upanje obupajočih, da bi Ona sprosila pri usmiljenem Sercu Jezusovem pomoč v tej težavi, ali pa milost, da bi zamogla popolnoma v Božjo voljo vdana mirno terpeti. Zraven tega priporočuje še eno osebo za spreobrnjenje in zapušenje neke slabe navade; in še tretjo, na kateri je zastavljeno zveličanje več drugih.

Št. 5. Iz Savinske doline v Marijo zaupajoča žena lepo prosí spoštovano Marijno bratovšino naše ljube Gospé presv. Serca, naj ji pomaga Marijo prositi za njenega hudim strastim premnogo vdanega moža, da bi se spreobrnil in večno ne pogubil. Ako Marija to ponižno prošnjo usliši, bo po „Zgodnji Danici“ očitno hvalo naznanila Mariji na čast.

Listek za raznoterosti.

Koledar za naslednji teden.

Mali serpan. — Julij.

23. **Nedelja VII** po binkoštih. Evangelij: „Varujte se lažnjivih prerokov“. (Mat. 7.) — Sv. *Apolinar*, učenec sv. Petra aposteljna, od njega posvečen za škofa in poslan v Rabeno, kjer je prejel mučeniško krono pod cesarjem Vespazijanom l. 81 po Kr. — Sv. *Liborij*, škof v Mansu na Francoskem, spozn., je 29 lét vladal svojo škofijo, več cerkvá zidal, vse svoje premoženje ubogim razdelil in svojo dušo vpricho sv. Martina Bogu v roke izdihnil l. 397.

24. **Ponedeljek.** Sv. *Kristina*, enajstletna devica in sprič. v Tusciji — okrajini na Laškem — je vse zlate in sreberne malike v hiši svojega malikovavskega

*) Vredništvo mora vediti imena dopisovalcev, priporočevalcev itd., če tudi se očitno vselej ne želé razglasiti. Vr.

očeta razdrobila in drobljance ubogim razdelila, po tem pa je bila po mnogih strašanskih mukah s pušicami prebodena pod cesarjem Dioklecijanom l. 300 po Kr. — *Sa. Akvilina in Niceta*, sprič. v Liciji na Jutrovem, ste bile po sv. Krištofu k pravi veri spreobrnjeni, in ob glavo djani pod cesarjem Decijem.

25. **Torek.** Sv. *Jakop*, s priimkom „Starejši“, brat sv. Janeza aposteljna in evangelista, je bil prvi izmed aposteljnov pod kraljem Agripom v Jeruzalemu ob glavo djan 44. l. po Kr. — Sv. *Krištof*, sprič. v Liciji na Jutrovem, je bil z železnimi šibami raztepen, v ogenj veržen, pa nepoškodovan ohranjen, s pušicami ostreljen in poslednjič ob glavo djan pod cesarjem Decijem l. 204 po Kr. Njega praznik se v naši škofiji obhaja 11. vel. serpana.

26. **Sreda.** Sopraznik sv. *Ane*, žene sv. Joahima in matere prečiste Device Marije. — Sv. *Erast*, sprič. in škof v Filipah na Macedonskem, ki ga je sv. apostelj Pavel o svojem popotvanji tam popustil. — Sv. *Hijacint*, sprič. v Rimu, je bil v ogenj veržen, po tem v reko vtopljen, pa živ ohranjen, poslednjič pa ob glavo djan pod cesarjem Trajanom.

27. **Četertek.** Sv. *Pantaleon*, zdravnik in sprič. v Nikomediji, je bil po mnogih mukah ob glavo djan 27. mal. serp. l. 303. — Sv. *Hermolaj*, mašnik in sprič., je bil sv. Pantaleona spreobrnil.

28. **Petek.** Sv. *Nazarij*, sin sv. Perpetve, učenke sv. Petra aposteljna v Rimu, in njegov spremljavec, in deček sv. *Cels*, sta bila pod cesarjem Neronom po prestanih strahovitih mukah v Milanu obglavljena 68 l. po Kr. — Sv. *Viktor I*, papež sprič., je določil čas, kdaj naj se vsako leto velika noč obhaja; zatéral je krivo-verstvo Montanovo, ki je v svojih sanjarijah terdil, da je od Jezusa poslani učenik, da spopolni sveti evangelij. Viktor je vladal 9 lét, in je prejel mučeniško krono l. 202. — Sv. *Inocencij I*, papež spozn., zavetnik sv. *Krizostoma*, je obsodil Pelagijevo krivo vero. † l. 417.

Danes je prvi krajic ob 7. uri 15. m. popoldne.

29. **Sabota.** Sv. *Marta*, devica, sestra sv. Lazarja in Marije Magdalene. — Sv. *Feliks II*, papež sprič., je bil od arijanskega cesarja Konštancija s svojega sedeža pregnan in v Tusciji skrivej z mečem umorjen l. 366. — *Sa. Simplicij in Favstin*, brata in sprič. v Rimu, sta bila pod cesarjem Dioklecijanom ob glavo djana l. 303; njuna sestra sv. *Beatrica* ju je pokopala; 7 mescev po tem pa je bila tudi ona v ječi zadržana.

Slomšekove pesmi (1. knjiga Slomškovih po gosp. Lendovšek-u zbiranih spisov) so nam ravnokar prišle po pošti. Prijetna knjiga z 256 stranmi v osmerki, z dobro zadeto jeklotisno podobo Slomškovo na čelu, obsega ko vvod dva nagovorčka Slomškova o petji, njegove životopisne čertice in zanimivo „Besedo vrednikovo“, iz ktere se razodeva, s kolikim trudom in vestnostjo je gosp. izdajatelj to opravilo zverševal. Za tem nasleduje 135 Slomškovih pesem v 6 razdelkih: pesmi veselih otrok, — za kratek čas, — poštene zdravčke, — basni in prilike, — različne, — pobožne. Dodatek (str. 231—254) obsega nepričakovano obširen „Kos bibliografije Slomškovih del in spisov“. Čisti znesek se bode obračal za izdavanje ostalih Slomškovih spisov.

Ne le zadovoljni z lepo, umno in s študijami zloženo knjigo, ampak tudi hvaležni moramo biti Slovenci gosp. izdajatelju, ker tako bo nam Slomška z vsim njegovim neutrudljivim djanjem, bi djali, zopet k življenju obudil. Sezite torej Slovenci urno po tej knjižici, ter pridno

podpirajte blago početje. Pojte Slomšekove priserčne pesmi, in ako ktere še nimajo napevov, naj bi verli skladatelji, ki umejo slovenskega duha, tudi za te poskerbeli.

† **Primož Tonih**, 67 let star, rojen v sp. Kašlji pri Devici Mariji v Polju, cerkvenec in orglar nekdanj v Ajdovecu, 30 let pa pri sv. Trojici na Blokah, ponižen, pošten, pobožen cerkven služabnik, je po kratki bolezni previden s svetimi zakramenti 14. rožnika t. l. umrl in prosil pred smertjo, da bi se raznanilo njegovim prijateljom in dobrotnikom, duhovnom in neduhovnom, naj bi se ga spominjali v molitvi in pri sv. maši. Naj v miru počiva! *Simon Jan*, fajmošter.

Iz št.-Jurja ob južni železnici, 18. julija. Sinoči okoli devetih na čisto jasnem podnebnju proti severu, ko razun večernice še nobene druge zvezde ni bilo viditi, utrinila se je zvezda, dolge žarije zapustivši; počasi se žarki skerčijo v podobo **M**, ta čerka spremeni se v **H**, zadnjič se vidi še **K** in mine v jasnem podnebnju. Vse to je terpelo kakih pet minut, potem se je nebó zopet nekoliko oblačilo. Danes je bilo več ljudi, kakor navadno, prišlo v cerkev; vse se je menilo od čudne prikazni, in berž so podobe čerk tolmačili tako-le: „**M**arija, **H**valjena **K**raljica!“ kterim še pristavimo: „**B**odi naša pomočnica!“ *J. Hašnik*, župnik.

† **Henrika Langusova**, dobro znana akademiška slikarica, sorodnica ranje. slavnega Langus-a, je 19. t. m. po kratki bolezni umrla, in bodi v molitev priporočena. Málala je posebno rada „**M**amke **B**ožje“, kakor je sama rada povedala. Naj ji Marija sprosi večni mir!

V Ogleju so prevzvišeni vikári škof Andrej Golmajer 13. t. m. med velikimi slovesnostmi posvetili ondotno prenovljeno baziliko Marije Device. (Obširniši dopis prihodnjič.)

Iz Istre se nam piše: Na učiteljskem izobraževališči za celo Primorje v Koprú sta letos kateheta gosp. Benatti in g. Sila, prvi za Italijane, drugi za Slovence. G. Benatti je že lansko leto bil katehet v Koprú, gosp. Sila je letos tje prišel iz sv. Ivana pri Terstu, kjer je bil prej kaplan. Ta gospod opravlja izverstno svojo službo. Njegovi gojenci ga hvalijo kot veččega kateheta, tudi prav dobro izurjenega v slovenščini. Upajo tega gospoda, ki je letos začasno nameščen, dobiti stalno za učitelja.

V praznik ss. Petra in Pavla so sv. Oče v domači kapeli maševali, in potem po navadnih obredih palije (znamnje viših škofov) blagoslovili.

Propaganda. (Zbor za razširjanje sv. vere) je v enem poslednjih shodov sklenil, da na indijanski zemlji v zedinjenih ameriškanskih državah bode ustanovil novo apostoljsko prefekturo. Apostoljski prefekti, ktere papež postavlja po zboru rimske propagande, so predniki posameznih misijonov, ki imajo pa vendar velike in imenitni pravice memo navadnih misijonarjev. Čez več zedinjenih misijonov pa se postavlja „apostoljski namestnik“ (vicarius Apostolicus), ki ima škofovske pravice, to je, škof med neverniki (episcopus in partibus infidelium).

Bramba Marije Device nad romarji v Lurdih (Lourdes). Človeški prevzetni um se ustavlja veri v nadzemeljsko življenje; Bog pa od časa do časa to neutajljivo zvezo svetnega z nadsvetnim življenjem z neoverzljivimi dogodbami dokazuje, — to pa takó živo, da tudi najbolj posvetni ljudje ne morejo več dvomiti, ako nočejo svoje lastne pameti zavreči. Tako je bilo te dni, ko je železnični vlak peljal romarje iz Niort-a na Francoskem na božjo pot k Mariji Devici v Lurdih. Med Mouceux-om in Igos-om je vlak o poli dveh po polnoči terčil z dru-

gim vlakom. Zagledali so sicer v daljavi 500 metrov vlak, ki se je z naglico 60 kilometrov na uro dervil naproti. Nevarnost je bila neizogibljiva. Mašinist je ustavljal in nazaj gonil, kar je bilo mogoče; vodnik je s svetilnico skočil na pot, dajoč znamenje glavnemu vodju vlaka, in tudi on je kalil kurjavo. Znamnja pa se niso bile opazile od druge strani. Neprevidoma strahotno terčenje pretrese vozove romarjev, in ugasi luči; zdi se, da se vozovi odpirajo; groza je velika, silo velika. Po kratkem trenutku se med seboj začno prašati, kaj se je zgodilo, in pričakujejo z britkostjo velikih nesreč; — zvedó pa, da nobeden ni ranjen. Nočejo popisovati, v kakošnem stanu so bili vozovi, pa tudi prečuditi se ne morejo, da nobenemu popotniku se ni nič žalega zgodilo. V enem vozov prvega razreda je bil ves pod razdjan, nobeden osmerih popotnikov ondi pa ni bil kar nič poškodovan. Železnično osebstvo, naj huje izpostavljeno nevarnosti, je ostalo brez škode. Po stermenju nastane tihota in zahvalna molitev se vzdiguje iz src vsih k Bogu in Mariji.

Čez malo časa pride vodja ondotnih železniških próg iz Bordó-a; tudi on poterdi, da zgodil se je čudež, ker „pri vsi serčnosti mašinistovi bi bili morali imeti veliko nesrečnih v tem osodovitem terčenju“. Postajski komisar pa je vodniku romarjev, o. Briant u, naravnost rekel: „Odkar je sopar iznajden, se kaj takega še ni zgodilo, in nemogoče je, da bi se to ponovilo... Vi govorite mnogo o vaših čudih, ki se godé v Lurdih; toda verjemite mi, taki se še ni zgodil, kakor je tá, in vaše nepoškodovanje sinoči je za me najgotovši čudež.“

V lurški cerkvi hočejo za sedanji in za prihodnje čase postaviti marmorni spominek te dogodbe, ki ima pričati Marijno brambo. Spomina vredno je, da liberalni časniki, ki psujejo vsako enako dogodbo, so to pot molčali, zakaj sedem sto romarjev, ki so nepoškodovani stopili iz vozov po terčenju dveh vlakov, je to prečudno novico po vsem Francoskem naglo razširilo. Tako pripoveduje „Unità“ to dogodbo nekoliko obširnije.

Na jugoslovanskem bojišču Černogorci v Hercegovini precej napredujejo in so že blizu Mostara; huje se godi Serbom, vender so njih kerdela na turški zemlji. Kaže, da Angleži so se jeli sramovati prijateljstva s Turkom. Tudi Rumunci boje stavijo Turku svoje zahteve in se utegnejo zoper njega vzdigniti. Ker je Anglija odpovedala Turčiji svojo moralično podporo, je Turčija prepušena sama sebi; torej se misli, da to angleško djanje je nekak porok za mir. Na to kažejo tudi obljube evropskih viád, da se v boj ne bodo vtikale. Sicer pa diplomacija rada drugam kaže in drugam gre. — Ob Timoku je stanje táko, da ne Serbi in ne Turki ne morejo eden drugemu kaj. Le ako Černogorci urno dobé Ercegovino in B-sno v oblast ter z veliko močjo pridejo Serbom na pomoč, bi bilo ložej moč kaj zoper Turka opraviti.

Framasonska prederznost. Mesec dni je, kar so po Francoskem neki prav posebno jele gomazéti frajmvarske lože. Framasonski in liberalni antikrist, zdaj na kermilu, blezo mislita, da sta velikana, ki bodeta Kristusovo Cerkev razdjala; toda kamnje, ki ga proti nebu mečeta, bo podalo na nju sama, in bo razdjalo ta dva luciferjeva nevredna sužnja. — „Vidi satanam sicut fulgur de coelo cadentem.“

Iz Jeruzalema pravi pismo 30. rožnika: 2. rožnika smo se od poli-enajstih do tréh popoldne s 4000 kristjani skrili v kloster. Fellahi (arabski kmetje) in Beduini so nas hotli ob 2 popoldne začéti pobijati in ropati. Paša ni bilo v Jeruzalemu. Po noči so kričali: „Sablja

je brušena za množico keršanskih glav“. Tudi vsi konzuli so bili pribežali v samostan; francoski konzul je kádi-ja (turškega sodnika) kakor zastavo imel do treh popoldne vjetega. Vse je vpilo in se jokalo, vse frančiškanske sobe in cerkev so bile polne žén in otrók. Telegraf je bil razdjan. Ceste so bile 16 dni s stražami obstavljene. (To so časniki že naznanovali, kaže, da bil je bolj hrup tolovajskega kakor pa politiškega značaja.)

Mladina, posvečuj nedeljo, iši svete dneve bolj cerkev in molitev, kakor pa kratkočasov. Pred nekaj časom je eden ameriksanskih listov to-le poročal: V nedeljo popoldne se je prigodila velika nesreča v Preaknessu (štiri milje od Paterson-a, New Jersey), katera družino in vse prebivalce tiste okolice z žalostjo in grozo napolnuje. Petero otrók si derzne za kratek čas peljati se na sanéh po ledu blizo očetove hiše se razprostirajočega jezera. Komaj 50 korakov od brega počí led in voda jih zajme. Deržé se nekoliko časa saní in ledú, ter se trudijo verhu vode ostati. Hití sicer naj mlajši otrók, ki je bil ostal na bregu, domú žalostno novico naznanit. Starši tečejo na pomoč, veržejo verv na jezero, toda prepozno! Otroci se je že od slabosti ne morejo poprijeti, in se potopé. Jezero je na tem kraji čez 50 čevljev globoko, zatorej se je oče zastonj trudil, da bi prišel do otrók. Trupla so v ponedeljek z mrežami vlovili in izlekli. — Viditi je večkrat o nedeljah popoldne pridnih mladenčev v cerkvah pred altarji klečati in moliti, kar je kaj lepó; ko bi bili uni ameriksanski tako storili, namesto da so šli na led, bi bili sebi življenje ohranili, staršem pa nezmérno žalost odvernili. O, na ledu se je že veliko nesreč zgodilo!

Duhovske spremembe.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Janez Gajšek je postal župnik v Svetinjah. — Č. g. Jakob Košar je prestavljen za kaplana v Hajdin. — Č. gosp. Alojzij Kreft je postal I. kaplan v Braslovičah. — Za kaplane so vmeščeni čč. gg. deficianta: Peter Gostenčnik v Brežicah, in France Arnuš v Ulimiji; čč. gg. semeniška duhovna: Mihael Napotnik za II. v Vojnik in Anton Borsečnik za II. v Brasloviče, in čč. gg. novomašniki: France Feuš za III. v Celji, Andrej Vodušek za II. v Vuze-nici, in Gregor Presečnik v Galicah. — Razpisane ste fari: Sv. Križ pri Mariboru, in sv. Jošt, do 22. avg. t. l.

V Kerški škofiji: Č. g. Avg. Bulacher, stolni kapl. v Celovcu, je od stoln. kap. ljublj. prezentiran za župnika pri sv. Nikolaju v Beljaku.

Dobrotni darovi.

Za hiralnico pri sv. Jožefu v Ljubljani: od čast. g. J. Pa v Ljubljani v drugo 5 gl; — po preč. gosp. dekanu v Kamniku: od čast. g. beneficiata Walland-a 40 gl., od gospodičine Karoline Šmalceve 10 gl., od č. gosp. dekana 5 gl.

Za sv. Očeta: Neimenovani iz Loke 1 gl. st. den. proseči sv. blagoslova za zadnjo uro za vso družino. — Neimenovana roka po gosp. J. Rozmanu 1 gl. 20 kr. proseča sv. blagoslova v življenji in za zadnjo uro. — Iz Leskovice 5 gl. po č. g. U. Zupanu.

Za afrikanski misijon: Gosp. Jak. Dolenc 1 gl. — Hel. Kalan 1 gl.

Za misijon v Adrijanopolnu: „S. Resnica“ v Dr. 60 kr.